

VRAAG EN ANTWOORD

(De beantwoording van de in deze rubriek gestelde vragen berust op gegevens, ons verstrekt door daartoe geraadpleegde deskundigen)

AFWIJKINGEN VAN IMMUNISATIE-SCHEMA'S (DKT)

Vraag No. 21. Hoe moet men de immunisering tegen difterie-kinkhoest-tetanus voltooien bij kinderen als er tussen de afzonderlijke injecties twee tot zes maanden verlopen zijn? Moet men dan van voren af aan beginnen of kan men volstaan met twee injecties?

Antwoord. De ervaring heeft geleerd dat één maand een geschikt interval is voor de immunisatie tegen difterie-kinkhoest-tetanus. Er zijn geen aanwijzingen dat verlenging van het interval tot 2 à 6 maanden andere bezwaren zal hebben dan die van het uitstel in de vorming van immuniteit. Men kan dus ongeacht het verlengde interval de injecties verder toedienen volgens het lopende schema.

BESMETTELIJKHEID VAN MAZELN EN WATER- POKKEN.

Naar aanleiding van de beantwoording van vraag no. 18, (1962) moge hieronder de ervaring volgen van Dr. D. HERDERSCHËE (sedert 1911) en van mijzelf in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam, welke ervaring gebaseerd is op een groot aantal waargenomen zaalinfecties en de getroffen maatregelen om deze met succes te bestrijden.

Mazelen is twee dagen voor het uitbreken van de ziekte besmettelijk. De besmettelijkheid is geweken na de 5e exanthem-dag.

Waterpokken is twee dagen voor het uitbreken van de ziekte besmettelijk en blijft dit tot de laatste korst is verdwenen.

Literatuur: Vraag no. 18 (1962) *Ned. T. Geneesk.* 106, 841. — HERDERSCHËE, D. (1946) *Besmettelijke ziekten*, bl. 196 en 311.

Amsterdam, 20 april 1962

J. E. MINKENHOF

BOEKAANKONDIGINGEN

W. B. WARTMAN, *Medical teaching in western civilization. A history prepared from the writings of ancient and modern authors.* 307 bl. Year Book Medical Publishers, Inc., Chicago 1961. Prijs: geb. \$ 7,50.

Aan de hand van zeer grote citaten van auteurs uit verschillende tijden geeft de schrijver een overzicht van de geneeskundige onderwijsstelsels. Deze citaten worden telkens voorafgegaan door een cursief gedrukte inleiding. Men kan hier o.a. aanhalingen uit het werk van SYDENHAM, OSLER, BRIGHT, BILLROTH, FLEXNER, MORGAN en SNAPPER lezen. Dat een citaat ontbreekt uit de rede van BOERHAAVE van 1703 (*De usu ratiocinii mechanici in medicina*), waarin hij het medisch curriculum gezaghebbend beschreef, is een ommissie. Belangwekkend zijn de beschouwingen over het Franse systeem en over het Duitse, waar het onderricht — anders dan in Frankrijk en Engeland — primair universitair was. Uiteraard is veel aandacht besteed aan de geschiedenis van het medisch onderwijs in Amerika, dat zich uit particuliere geneeskundige scholen heeft ontwikkeld, tot JOHNS HOPKINS een enorm legaat naliet waarmede de naar hem genoemde

hogeschool werd gesticht. Ook wordt natuurlijk de kwestie van het onderwijs in kleine groepen versus de grote classicale colleges, zoals bij ons nog domineren, aangeoerd.

Voor in het probleem geïnteresseerden een boek van veel oriënterende waarde.

G. A. LINDEBOOM

Klinische Chirurgie für die Praxis. In vier banden. Onder redactie van O. DIEBOLD, H. JUNGHANS en L. ZUKSCHWERDT. Band IV, Bewegungsapparat und Wirbelsäule. Afl. 1: Allgemeine Krankheiten, Entzündungen und Geschwülste der Knochen und Gelenke. Bewerkt door H. HELLNER. 202 bl., 166 fig., tabellen. Georg Thieme Verlag, Stuttgart 1961. Prijs: ingen. DM. 38.

In de eerste aflevering van de vierde band bespreekt HELLNER uit Göttingen de heekkundige aandoeningen van het skelet en vervolgens die van de gewrichten. Het is de schrijver zonder twijfel gelukt een duidelijk overzicht te geven van dit zo moeilijke onderdeel van de heekkunde. Zijn indeling van de botziekten in erfelijke systeemziekten, hormonale osteopathiën, seniele osteoporosen, aseptische beennecrosen en goedaardige en kwaadaardige bottumoren maakt dat men zich snel en gemakkelijk kan oriënteren. De juist op dit gebied zo belangrijke toelichting met röntgenfoto's is op voortreffelijke wijze verzorgd. Hetzelfde kan gezegd worden van HELLNERS bespreking van de artropathiën.

Alles met elkaar dus weer een zeer geslaagde aflevering.
A. KUMMER

C. BÉCLÈRE en G. FAYOLLE, *L'hystéro-salpingographie.* 452 bl., 500 fig. Masson & Cie., Parijs 1961. Prijs: geb. N.Fr.fr. 140.

Dit boek over de hysterosalpingografie is een van de meest volledige handboeken die over dit onderwerp zijn verschenen. De beschreven techniek komt in grote trekken overeen met de in Nederland gebruikelijke. Afwijkend is echter, dat de schrijvers in plaats van de in Nederland algemeen gebruikte, in water oplosbare contrastmiddelen, de slecht resorberende, in olie oplosbare contrastmiddelen aanbevelen, aangezien zij veel waarde hechten aan een residu-opname na enkele uren. Evenals de techniek van het onderzoek is ook het klinische gedeelte overzichtelijk geschreven en het wordt verduidelijkt met een groot aantal goede reproducties. Het is zeker een van de beste handboeken die over dit onderwerp zijn geschreven.

B. A. DEN HERDER

The year book of drug therapy (1961-1962 Year Book Series). Onder redactie van H. BECKMAN. 597 bl., 60 fig., tabellen. Year Book Medical Publishers, Inc., Chicago 1962.

Getrouw aan de sedert drie jaar gevormde gewoonte laat BECKMAN ook ditmaal weer een hogelijk te waarderen kritische beschouwing van de werkelijk nieuwe geneesmiddelen voorafgegaan aan de systematisch gerangschikte bespreking van de farmacotherapeutische literatuur. Dat alle starheid hem vreemd is, blijkt uit de hergroepering van onderwerpen in laatstgenoemd deel van zijn jaarboek. Deze leidde o.a. tot het opnemen van een bijna 90 bladzijden tellend hoofdstuk over „Drug reactions”, waarin zeer nuttige gegevens over bijwerkingen van geneesmiddelen zijn vermeld. Ook thans kunnen de bij vroegere gelegenheden geuite aanbevelingen met onverminderde warmte worden herhaald.

S. E. DE JONGH